

UNITÁRIUS KÖZLÖNY.

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

DR. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRS: TARCSAFALVI ALBERT.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról.	81	Tűzhely mellett. Ütő Lajos.	86
Úrunk segíts. . . b. gy.	82	A mi katonáink.	87
Brassai és Berde. Dr. Boros György.	82	Az Unitárius lelkészek értekezlete. . .	82
Nők Világa. Ürmösi Károlyné.	85	Egyházi és iskolai mozgalmak	92

Az Unitárius Közlöny ára 5 kor.

Szívemet hozzád emelem

női imádságos könyv uj,
3-ik kiadása sajtó alatt van.

Megrendeléseket már most kérünk és elfogadunk.

Gombos-nyomda Kolozsvárt, 1918.

A D. F. E. örökös alapítói.

150. Gróf Horváth Toldi Rudolf
 151. Bartók Endre lelkész emléke
 152. Dr. Gotthárd Zsigmond Budapest
 153. Dr. Gyergyai Árpád Kolozsvár
 154. Fülöp Mózes lelkész és neje Biró Berta Kide
 155. Iggyörgy Imre lelkész Olthéviz
 156. Székely János ny. igazgató Torda
 157. Varga András birtokos Bita
 158. Szentannai Sámuel Karcag
 159. Gál Jenő tábl. tanácselnök
 160. Bárány Petrichevich Horváth Artur
 161. Pap Sándor lelkész emléke
 162. Nygálfalvi ifj. Zsigmond Mihály eml.
 163. Bágyoni unitárius nők szövetsége
 164. Sebestyén Artur uradalmi közp. igazgató Bp. 150 K.
 165. Geley Árpád Gyulafehérvár
 166. Mihály Dénes Székelykeresztúr
 167. Pálffy Akos ig.-tanító és neje Szabó Rozália Hsztpál
 168. Bereczky Lajos Rava
 169. Győrfi István ig.-tanító Hsztmárton
 170. Úrmasöly Jenőné Bencur Elza. Klvár
 171. „Iréne emlékére“ Molnár Akos és neje Hadik Irénke.
 172. Káli Nagy István emléke 40 kor.
 173. Peck Emil Agost Budapest
 174. Tanka Béla Kövend
 175. Derzsi Géza hősi halott emléke
 176. Andrási Árpád pénzt. Brassó
 177. Sinczky Géza áll. fög. tanár Nagysz.
 178. Székely György gondnok eml. „
 179. Szentgyörgyi János gond. Nagysz.
 180. Patakfalvi Gergely neje és fia eml. Nagyszeben.
 181. Árkosi Tamás lelkész Nagyszeben
 182. Farkas Albertné Boros Piki
 183. Kovács József tanító Kolozsvár
 184. Budapesti egyházközség
 185. Sándor Jenő főerdőmérnök
 186. Czupor Miklós hős emléke.
 187. Pausperli Károlyné sz. Fekete Eszter Bpest.
 188. Faluvégi Aron p. ü. tanácsos Bp.
 189. Unitárius Nők Szövetsége Szentgerice.
 190. Sándor Géza lelkész Siménfalva
 191. Dr. Hajós Béla 140 kor. Bpest.
 192. Bacsilla Sándor - radkóvi.
 193. Bacsilla Sándorné
 194. Bacsilla Balambér
 195. Dr. Pázsint Mihályné és Pista eml.
 196. Bágyoni Unit. Nők Szövetsége.
 197. Csongvay Dénesné Csépp Vilma
 198. Csongvay Dénes ig.-tanító, főhadn.
 199. Dr. Albert Anna tanár
 200. Dr. Albert Margit orvos
 201. Hadházy József és neje Kele Ida emléke.
 202. Hadházy Sándor pénztárnok
 203. Szinte Sándor és neje Hadházy Janka
 204. Rend Domokos emléke
 205. Ferenczy Lajos Felsőrákos
 206. Béla István és ércene emléke
 207. Egy elesett hős emlékére. Göncz I.
 208. Kriza Sándor emlékére. Kriza Ágn.
 209. Mezey Dezső kjegyző Mezőszengyel.
 210. Alsójárjai egyházközség.
 211. Sebestyén Artur és neje Budapest 150 kor.
 212. Fizéli Alajos, Keszthely.
 213. Haller Rudoifné, Kolozsvár.
 214. Óváriné Göncz Agnes, S.-Szentgyörgy.
 215. Solymossyné Raffaj Irma emléke 300 K.
 216. Gál Györgyné sz. Pál Borbála emléke.
 217. Gál Miklós és neje Lipkay Mária emléke.
 218. Egyházközség Szentgerice.
 219. Ifj. Bárány Daniel Lajos
 220. Bárány Daniel Ferenc
 221. Dr. Gyulay Tibor Budapest.
 222. Váry V. Sinczky Julia emléke.
 223. Almási Ferenc takp. ig. Torockó.
 224. Dr. Balogh Gy. Balogh Jánosné Borbély Jldith nevében.
 225. Vargi Zsigmond unitárius lelkész és neje Lőrinczi Lida emléke.
 226. Kócs András kjegyző Felsőszék
 227. Ifj. bárány Daniel Lajosné Gyöngyössy Berta.
 228. Kolozsi Dávid Ferenc ifj. egyetlen Kato Klára emlékére.
 248. K. Weress László és neje K. Nagy Berta, Kolozsvár.
 300-ik alapító: Névtelen.

(Folytatjuk.)

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

DR. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 5 korona. Egyes szám ára: 50 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát, a lapért 3 koronát, összesen 5 koronát fizetnek. Örökös alapítói díj 100 korona Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

A **gyermek** az ország legértékesebb kincse. Többet ér mindennél. Többet az aragnál, mert árnnyal gyermeket venni nem lehet. A gyermek a szülő büszkesége, öröme, boldogsága. A gyermek a haza jövője, gazdagsága, hatalma. Legnagyobb szolgálatot az tesz hazájának, aki legtöbb gyermeket nevel föl. Egy gyermek halála oly seb az ország testén, melyet csak két uj szülőtől lehet behegeszteni. Szeressétek, féltsetek, védjétek a gyermeket!

*

Székely gyermekeink jövőjét immár az egész ország szivére vette, magáévá tette, mert a háboruban megtanulta, milyen csodás nagy erő, mekkora bátorság, milyen kitartás rejtőzik a székely ember szikár, igénytelen testében. Ezt a testet a lélek ereje hajtja. Ő tud verekedni, viaskodni étlen, szomjan ha kell három napig is. Már most gondoljuk el, mire lehetne vinni ezt a sok jó tulajdonságot, ha a béke idejében a község rendje föntartásában, a kerti és mezei, meg erdei munka folytatásában is ilyen kitartó lenne, ha kevesebb szeszét fogyasztana, több könyvet olvasna, ha nem könnyű szolgálat után futna, hanem szorgalmasan tanulna.

*

A **székely gazdák fiai és leányai** tanításáról gondoskodni akarunk a kormány segítségével. Tordára gyűljenek azok, akiknek kézügyességük van, *akik szeretnek furni-faragni*. A legegyszerűbb házban nézzenek körül s megkapják a leckét. Asztalosra, lakatosra,

ácsra, kőfaragóra, kovácsra, kádárra, szabóra, cipészre, eszigmadiára, takácsra, nyomdászra, könyvkötőre, kertészre, fazakasra, kályhásra és még egy sereg másféle mesteremberre van és lesz szükség. Mindeniknek bőven jut munka, mindenik meggazdagodik ha szorgalmas és takarékos. Tordán az iparra, Kereszturt a gazdaságra előkészítő iskolát fogunk nyitni. Tordán az iparosok várják a tanulókat, a székely hadi árvák iparos inasotthona szívesen fogja látni őket. Készüljetek!

Urunk segits. . .

Hullámzó tenger közepén, gyöngye sajkánk hol előre, hol meg hátra, néha jobbra, gyakran balra vetődik. Jő a föltornyosult hullám, mintha Isten végső ítéletét hozná. Magasabb a minket tartó emberi alkotmánynál, hatalmasabb mindennél, mivel ember rendelkezik. Csak egy pillanat még, sőt annyi sincsen már, és elsodor, vagy eltemet. A félelem jajja, a bizalom fohásza minden ajakon: Urunk segits!

Megdördül az ég, cikázik a villám s elsötétül a föld, vihar kavarja össze a levegőbűn a port s mindent, amit elszakíthat. A termő mező barázdáján állunk. Nincs menekülés, mert távol a fedél, messzi minden mi megvédhetne. Ölünkbe szorítjuk az alig ébredő kis gyermeket, mellénk simul a nagyobbik, elnémult az erős férfi, fojtott zokogásban reszket az aggodó anya. Mindenik ajak ezt susogja: Urunk segits!

A beteg arcát fölégette már a láz tüze. Szemét lazárva hagyta az eltávozott erő. A kebel hullámzik, mert benn dühöng a vihar, a sziv verése megszámlálhatatlan, a homlokot égeti a lehanyatló nap meleg sugara, a száraz nyitott ajakak segitnek bebocsátani a levegőt. Csak a kebel hallatja hörgő hangját. Az aggodó családtagok reménykedő pillantást vetnek egymásra és együtt sóhajtják: Urunk segits!

Megjött a segitség, bekövetkezett a szabadulás. Földेरült az ég, fényben fürdik minden. A boldogság meleg párázata növeli a lankadt erőt. Megujul minden. Feledve a szenvedés, tovatűnt a félelem és újból megnyílik az ajak: Köszönjük neked jó Atyánk.

A hatalmas ur édes atyává változott, az ember ki imént oly alázott kicsinynek érezte magát, most maga kezd ur lenni, ur és parancsoló, aki nagyhamar elfeledi a multat s mindent mit félelmében fogadott.

Bebizonyítja századikszor is, hogy ő nem igazán s nem őszintén, hanem hamisan és önérdékből tiszteli Istenét.

Gondold meg ember, hogy ki Istenét hamisan imádja, önmagát csalja és eleven szentet gyűjt fejére, mely egykor, akkor amikor nemis várja, de nemis gondolja égetni fogja agyát, kergetni kezdi szivét s újból megindítja ajkán az egykor őszinte szavakat: Urunk segíts, de most már nem jár vele a vigasztalás, nem a segítség hanem a bánat és lelki gyötrődés és ezekből sokkal pusztítóbb vihar támad, mint az ég és a föld viharja.

A míg boldog vagy, mikor legboldogabb vagy akkor is el ne feled a vészek sohaját: Urunk segíts! b. gy.

Brassai és Berde.

Brassai halála 21-ik évfordulójára.

Irta: **dr. Boros György.**

A régi költő régies intelme jut eszünkbe, midőn a kolozsvári régi temető felső végéről lehajló uton járunk:

Vándor megállj, szent a halott kit e halom fedez!

Két hatalmas kőhalomban ütközik meg a melán vizsgálódó szem. Egyikről messze látszik: *dr. Brassai Sámuel*, a másikról ugyanonnan leolvasható: *laborfalvi Berde Mózsá*. Azt emelte a nemzeti kegyelet, ezt a magyarországi unitárius egyház. Az illeti a korrallal haladót, ez a fejedelmi alapítót.

A Brassai hamva fölött könnyedén emelkedik a nehéz kő és csinnal kimetszett oszlopokon nyugvó földélig halad. Berde azt kívánta, ugyis rendelte, hogy egy nehéz kőlap fedje le a sirt, melybe testét helyezik. Ezt a kívánságot hatványozott arányban valósította meg örökösse, az unitárius egyház. Nehéz, tömör, az idővel viadalra lépni kész ez a néma, komor kőhalom.

Brassai emléke kevesebb szóval sokkal többet beszél. De ott a kőnél keményebb, az érc is föllépik és arcát előnkbe állítja. A hideg éretől szerctnök számon kérni az élő embert, de ez csak némán marad és ránk bizza, hogy utána gondoljuk, amit ő elhallgat.

A XX-ik száz háborus embere mit gondol e két nagy és hatalmas emlék mellett?

Bizonytal azt: boldogok ők, akik szemökkel nem látják, lelkekkel nem fontolgatják azt a sok iszonyt és pusztulást, amit ma minden egyes pillanat termel. Boldogok ők, hogy elvégezhetnék pályájukat a múltban és rábizhatták utódaikra a jövőt, mely immár ily sivár jelenné változott.

Brassai és Berde a magyar nemzetnek tipikus építőmesterei voltak. Brassainak egyik föltűnő alkotása a *Bankisme* olyan oldalról lövel fény sugarakat a nemzeti vagyoni, ahol eaddig sötétségben bolyongtak, még a vezetők is. Berde, a még ifju ügyvéd vállalkozni merészkedik, hogy két erdélyi főúr pusztuló vagyonát megmenti az elveszéstől. Okos gazdasági politikával olyan pénzügyi miveletet visz keresztül, hogy néhány év multával már nem szegény gazdagok az urnak született vagyonosok.

A két férfi elvállik egymástól látszat szerint, mert Brassai tanító lesz, Berde ügyvéd és gazda, de a valóságban mégis egy irányban és egymás közelségében haladnak. Brassai minden vasárnapon oktatja honfitársait a gazdasági teendőkből, *Vasárnapi Ujságában*, Berde a saját földjén és megbízóién gyakorolja a belterjes és okszerű gazdálkodást. Brassai kioktatja Erdély népét 14 évi fáradhatlan tanításával, mert úgy gondolkozott, hogy az okos gazda jó hazafi is. Berde a tovább oktatásra gondol és a nép tanítóinak, a papnak s az iskolamesternek, évenként 10—10-nek 100—100 korona jutalmat rendel ha a gyümölestenyésztésben és a méhésztetésben begyakoroltatják a gondjukra bízott ifjuságot és a felnötteket.

Brassai a nemzeti szabadságharcot tollával előre vivja meg. Rövid, de lelkes, burkolt, de érthető mondásaiból megéri a honfi lélek, hogy közeleg a nagy idő, midőn a szabadság szellője új tavaszt fog varázsolni. Még nem volt vége a nagy küzdelemnek s Brassai már notázott rebellis hírében áll, és kénytelen menekülni. Utolsó lapja kiszedve ott maradt a tördelő asztalon.

Berdét erdélyi ismerősei a politikai élet útjára igyekeznek terelni, mint Erdély legjobb ismerőjét és kitűnő jogászt. Kinevezik kormánybiztosnak az erdélyi részekre. A nemzeti ellenállás szervezésének nagy munkáját bizzák rá. Kitűnő tappintat'at és nagy kitartással felel meg a rábízott szép föladatnak.

A szép álmoknak vége szakad s Erdélynek mindkét nagy fia bujdosóvá lett, mert ki volt adva ellenök az elfogatási parancs. Sok bujdosás után Pesten találkoznak össze. Brassait segíti Berde a kenyérkeresésben, Berdét fájó szívvvel bocsátja el Brassai a fogóságba. Néhány év multával mindkettő szabad lett és tovább folytatták munkájukat.

Brassai országghírű tudóssá lett, Berde országgyűlési képviselővé. Berde a gazdagodó fősvény, Brassai a bőkezű áldozó szerepére vállalkozik. Hosszu életök sok fájdalmas tapasztalata nem tudja eltéríteni a kitűzött iránytól. Berdeből lesz a milliós nagy alapító, Brassai az egész ország tanító mestere. Berde a pénztől várta az örökké működésben levő hatást, Brassai az emberek között elhelyezett szellemű tőkétől. Berde a pengő fillérekben, Brassai a mindig beszédes betűkben rakta le milliőit.

A milyen magasan fölötte állanak az előttük és utánok oda kivonult halottaknak, olyannyira fölötte állottak az élő kortársaknak.

Isten mindkettejét nagyon kedvelhette, mert hosszú élettel áldotta meg.

Még utolsó dolgaikban is volt bizonyos, de már ellentétes össze találkozás. Berdének végrendeletét megakarták semmisíteni, az ingyen vagyonra vágyakozók. Brassait a száz éves tudóst a királytól le az utolsó falusi emberig ünnepelte mindenki és dícsőítette ezernyi ezer nagyszerű szolgálatát a tudás terjesztésében és a jótékonyág gyakorlásában.

Most éppen ilyen nemzetgazdászokra van szüksége a háborúban szenvedő nemzetnek. Térjünk vissza hozzájuk s valahányszor a temetőben őrzett emléköket látjuk, gondoljunk áldásos munkájára Brassainak és Berdének.

Nők világa.

Hiszek...

*Hiszek egy Istenben: benned jó Atyám!
Ki formáltad a földet és eget,
Ki vagy a szeretet, türelem jóság,
Ki áldva tartod rajtunk két kezed.*

*Hiszem az embert: ki a te szentfiad,
Neveddel jött s nevedért szenvedett,
Ki jött s hogy éltét érttünk odaadja,
Hordozta azt a súlyos keresztet.*

*Hiszem: hogy jókat megihlető lelked
Munkára buzdít, tettekre serkent.
És ha amaz „útról“ le nem tévedünk,
Elérünk hozzád, mint Ő a „felkent.“*

*Hiszem a jókat: az „élő köveket,
Kik bent érzik lelkükben lényed,
Hiszem: hogy lelkünk örökké élni fog,
Nem hal meg az, mi lényedből éled,*

*Hiszem: hogy megbocsátasz, ha vétkezünk,
Jóságos arcod el nem fordítod,
... Ő engeddd hinnem, hogy most is velünk vagy,
S e vérző világot lecsitítod!...*

Ürmösi Károlyné.

Tüzhely mellett

Az átok.

— Ütő Lajos. —

Egy kép van előttem... nézem hosszan, sokáig s olvasok róla...

„A magyar szanitéz, sebesült olasz katonát kötöz.”

Mennyire rosszul esett s esik minden gyermeknek, mikor az öntudat világa előtt ködbe vesznek, foszlányokká nyulnak gyermekkorának bűbajos meséi s a komoly élet rideg valósága áll előtte. Tündér mesék rezgő, ragyogó világaként simult bámuló képzeletünk kék egéhez az a hely, melynek citrom erdejét s narancs ligeteit ohajtotta látni fiatalos vágyunk, de fényes egébe bele nem nézhettünk.

Miért kellett e szép eget ágyuk füstjével szürkére festeni; Olaszhon kék szemét homályos hályoggal miért elborítani? Miért engedték feldulni narancs ligeteit s citrom erdeit prédává kitenni?

Talán azért, mert baráti szava szörnyű átokká lett.

Csak saját gyermeke meg ne átkozza majd...

A Doberdó kitörő vulkánként dühörgött a pergőtűz alatt. Nem tudom, e pergőtűz azok előtt félelmetesebb-e kik előtt pokoli színváltozásaival lecsap, vagy kik képzeletük erejével állítják maguk elé. Azokat a halál félelme reszketésbe hozza, vagy megszokták már a Doberdó hangját? mi képzeletünkkel próbáljuk méreteit mérni, rettenetességét befogni nem tudjuk.

A Doberdon a magyar szanitéz, sebesült olasz katonát kötöz. Beszél hozzá, a magyar ember durva de szeretetteljes hangján.

— Kellett ez neked talján? Miért csatázol szegény féreg? Látod itt van, mély sebhelyek a hátadon. De hadd nézzelek meg. Még egész fiatal vagy.

Föl-föl tekint a ragyogó Olaszhon gyermeke, hálás köny reszket gyermekemeg szemén.

— No nézd csak, nem tudom ezt a vérzést megállítani. Bizony még baj lesz belőle. Nagyon nagy a seb... hanem azért ne félj szegény talján, majd meggyógyulsz. Mi jól bánunk a betegekkel.

Fölszisszen a beteg.

— Ejnye, ejnye. Hiszen fáj, hogy ne fájna, tudom én azt magamról, de fiam ez katona dolog.

Ha értené az a szegény legény a magyar szót, talán nem is fájna annyira sebe.

— Majd hátra viszlek valahogy a kötözőbe, csak ne ropogtatna anyit erre az a hitvány bátyád, még eltalál s akkor te is itt maradsz.

No ne sirj fiam, miudjárt megleszünk. Így. Még egyszer nézz most ~~oda~~ át, mert most egyhamar nem fogsz arra kacsintani...

Van-e gyermeked? Mit is kérdek, hiszen magad is gyerek vagy még. De talán szeretőd, édes anyád...

A beteg hangosan felzokog. Értette volna a katona szavát? Igen. Ha édes anyáról van szó, azt mindenki megérti.

— Most fiam maradj nyugton, míg én fölkelek s összeszedem kötszereimet.

És amikor fölállott a magyar szanitéz, egy olasz golyó szíven találta.

Följajdul fájdalmasan az olasz katona. Sűpadt arca még halványabb lesz. Egész testében remeg, véres testével mászik a magyar szanitézhez, kezét kinyújtja s simogatja annak egyre hidegülő arcát. Még egyszer rátekint s kínosan oly erőfeszítéssel, mit csak egy haldokló tehet, térdre áll, — miut egy sirjából emelkedő halott, ki itéletet tartani jelenik meg — reszkető ajkai szót nem adhattak már, de fölemelt karjával rémesen fenyeget saját frontja felé... aztán rászik a magyar szanitézre.

A kép mozdulatlanul áll: a Doberdón a magyar szanitéz sebesült olasz katonát kötöz.

A mi katonáink.

Homoródjánosfalvi katonák.

Homoródjánosfalváról negyvennyolcan (48) teljesítenek katonai szolgálatot a legkülönbözőbb csapattesteknél. Már többen meghaltak és elüntek, mások fogságban sinylődnek. Orosz fogságba esett katonáink közül eddig csak egy jött haza, megszökve. Hála legyen azonban a mi Istenünknek, hogy katonáink nagy része sebet sem kapva küzdötte át székely vitézséggel a háborúnak immár csaknem 4 esztendejét. De jól is van ez így, mert 17 hadbavonult családapának 41 kiskorú gyermeke van idehaza. A hadbavonultak pedig az egyházközség népességének 15°/_o-át teszik. Névszerint a következők:

(1290—1337). *Csoma Zsigmond*, *Vass Albert* (fogságba esett az orosz haretéren, régen nincs hír felöle.) *Barabás Dénes* örvezető, orosz fogoly. *Sütő Lajos* (megh.) *Jobb János* ifj. szakaszvezető. *Gergely Mózes* †, *Szász Ferenc*, orosz fogoly, *Csoma József* örvezető, *Czerják Dénes* örvezető, olasz fogoly, *Benedek Dénes* †, *Jobb Mózes*, ifj. *Mezei Dénes*, *Molnár István*, *Kelemen László* (második sebesüléskor vérmérgezésben meghalt.) *Jobb Domokos*, *Máthé Mi-*

hály, *László* Zsigmond örvezető, *Varga* Mózes tüzmaster, *László* Lőrinc örvezető eltűnt, *László* Domokos, *Márkos* Jakab, *Vass* György, *Forró* András, *Sándor* Mózes, *Kelemen* Lőrinc (†), *Mezei* Mózes szakaszvezető, *Mezei* Dénes Dénes-é, *Sándor* János, *László* Sándor, *Péter* József, *Fekete* Pál, *Sándor* András ifj., *Szász* Mózes ifj., *Mezei* Sándor, *Vass* Domokos, *Hegyi* Tamás, *Vas* Dénes, *Mezei* Zsigmond, *Hegyi* Balázs, *Varga* Mózes, *Forró* Bálint, *László* Bálint, *László* Mózes, *László* Mózes, *Vas* Mózes, *Cseke* Mózes és *Péter* Vilmos, ki az orosz fogságból megszökött s itthon van. Hozzon Isten minél többet épen haza közülük, övéikért, egyházunkért s a székelységért.

Sigmond József unitárius lelkész.

Homoródalmási dr. Gothárd Sándor m. kir. honv. törzsorvos.

(1291.) A Gothárd-család, mint előneve is mutatja, Homoródalmásról származik. Törzsgyökeres, régi unitárius, székelynemes familia, melynek férfi-tagjai mindig részt követeltek maguknak a haza védelmében. Hősünk édes apja is, H. Gothárd Sándor, magyarszováti birtokos, a kolozsdobokai egyházkörnek hosszú időn át

Dr. Gothárd Sándor m. kir. honv. törzsorvos.

volt érdemes felügyelő-gondnoka, mint honvédörmaster, végig harcolta az 1848—49-iki szabadságharcot s csak Világos után tért vissza földje műveléséhez.

Dr. Gothárd Sándor, törzsorvos 1874. január 16-án született.

Iskoláit a kolozsvári unitáriusok főgimnáziumában kezdte meg: 1885-ben. Szerény és szorgalmas tanuló volt. Nevelő-tanítója: Józsan Miklós, a költői lelkületű, budapesti esperes nevelői tapintata, nemes példája, az ifju lelkületére kiválóan jó hatással volt. 1893-ban főgimnáziumunkban tett érettségét jeles eredménnyel. Ezután a kolozsvári Ferencz József tud. egyetem orvosi szakára lépett, hol szintén kitartó szorgalommal tört előre. Harmadéves medikus korában tanulmányait megszakítván: Salzburgban a 19. cs. és kir. gyalogezredben szolgálta le egy éves önkéntességének első felét. Visszatérve az egyetemre, később ötödéves hallgató korában a hircves Purjesz Zsigmond, egyetemi tanár, belgyógyászati klinikáján volt gyakornok.

Orvosi diplomája elnyerése után Komáromban a 18. cs. és kir. helyőrségi kórházban szolgálta le önkéntességi évének második felét. Ekkor áthelyeztette magát a m. kir. honvédséghez, hol, mint tényleges tiszt főorvosi rangot kapott s Marosvásárhelyre vezényelték a honv. csapatkórházhoz, majd rövid idő után Kaposvárra került a 19. honv. gyalogezred 3. és 4. zászlóaljához, mint zászlóaljorvosfőnök. Ezredorvossá való előléptetése alkalmával a m. kir. honv. miniszter a Ludovika Akadémiához nevezte ki orvos- és egészség-tan tanárnak, hol 8 évig buzgó és lelkiismeretes munkásságot fejt-
vén ki: miniszteri okiratban dicséző elismerésben részesült.

Mikor 1913. január havában a m. kir. honvédtüzérséget szervezték, az Akadémiától, mint orvosfőnök jutott a budapesti 1-ső honvéd táborigényes ezredhez. Ez az ezred volt az első, melyet 1913-ban a szerbek ellen mozgósítottak. A mozgósítás beszüntetésével megkapta az 1912-13-beli emlékkeresztet s ezt megelőzőleg pedig a jubeliumi emlékermet a fegyveres erő számára, a katonai jubeliumi- és a Mária keresztet. Ez évben nősült meg; feleségül vette a hájos és művelt Fehérváry Adriennet. Ifju házasesete boldog heteit megzavarta és megszakította az 1914. év július havában kitört rémes világháború. Imádott ifju hitvesét el kellett hagynia, hogy augusztus havában ezredével részt vegyen az első szerb hadjáratban. 1915. január havában ezredét Úzsokhoz rendelték, ott részt vett az oroszok elleni összes harcokban és az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásáért Őfelsége a legfelsőbb dicséző elismeréssel (bronz signum laudis) a katonai érdemkereszt szalagján a kardokkal tüntette ki.

Az orosz hadsereg diadalmos leveretése után részt vett Galiciában az oroszok elleni üldöző harcokban. Azután Wolhimiába vezényelték, hol Őfelsége az ellenség előtt tanusított hősiességéért és kötelességeinek buzgó és kiválóan eredményes teljesítéseért a hadi-disztingált Ferencz József-rend lovagkeresztjével, a kardokkal, tüntette ki. 1915. szept. hó 1-én lépett elő törzsorvossá s egy-

idejüleg áthelyezték a 40. gyalog-hadosztályhoz, mint egészségügyi intézeti parancsnokot. Itt hadosztály parancsnoka Nagy Pál altábornagy volt. E hadosztállyal 1916. jan. havában Bukovinába ment, hol szintén az oroszok elleni harcokban vett részt. 1916. év március havában megkapta a Vöröskereszt Egylet hadi diszitményes másodosztályu diszjelvényét, de már ugyanez év május havában az eddig átélt nagy izgalmak, a szakadatlan szolgálatnak lelkiismeretes teljesítése megtörte testi erejét s kénytelen volt kórházba vonulni. Egészséges és edzett szervezete azonban elég hamar győzedelmeskedett betegségén, úgy, hogy szept. hóban már Debrecenben az 1. sz. cs. és kir. tartalék-kórház parancsnoki- és állomás főnöki tisztét tölti be: kitűnő eredménnyel, miért a Militárkommandó okirati dicséző elismeréssel tüntette ki. 1917. március havában ismét künt van a galíciai haretéren, péterfalvi Molnár Dezső altábornak 38. gyaloghadosztályában, mint egészségügyi oszlop-parancsnok. Itt ismét magasztos kötelességeinek eredményes és önfeláldozó teljesítéseért a hadosztály-parancsnokságtól dicséző elismerésben részesül s Öfelisége az ezüst signum laudissal, a katonai érdemkereszt szalagján tüntette ki. Ez év november havában megkapta a Károly csapatkeresztet és 1918. január havában a háboru kitörésétől szakadatlanul jeles szakismeretről, lelkiismeretes és önfeláldozó buzgóságáról tanuskodó hősi és egyben kiválóan értékes munkásságáért Vimos császár a porosz királyi másodosztályu vaskereszttel tüntette ki.

Legnemesebb, de egyben legveszedelmesebb szerepét a szerbiai visszavonulás alkalmával töltötte be. Nagyon kicsin mult, hogy nem esett a vad szerbek fogságába. Erről azonban majd csak később — a vihar tisztultával — beszélhetünk részletesebben.

Most vitéz hadosztályával az olasz fronton van. Ott végzi súlyos, felelőségteljes, de annál nemesebb és értékesebb munkáját.

. . . e . . . s.

Az unitárius lelkészek értekezlete.

Kissé különösen hangzik a mai viszonyok között, de úgy van, hogy az unitárius lelkészek csupa buzgóságból, anyagi érdekek hangoztatása nélkül, népes összejövetelt tartottak jun. 18—20 napjain Székelykeresztúron.

Mig a tisztviselők csaknem minden osztálya: bírák, postások, vasutasok, tanárok, tanítók stb. egyre-másra tartják a gyűléseket a ország szívében a megélhetés súlyos gondjai miatt, addig az unitárius papság egy vidéki kisvárosban elvonultan gyülekezik, hogy küzdjön ideáljaiért, költsék szellemi ujjászületéséért s ezeket

ad össze üres zsebéből irodalmi élete fellendüléséért s három napi fárasztó szellemi munka után azzal a lelkes és komoly elhatározással oszlik szét, hogy ha másképp nem lehet, saját erejéből adjon súlyt annak a hit- és szellemi irányzatnak, mely tisztaságával, természetességével, önmagában rejlő erejével világító tornya kell legyen — mert lehet — a hívő emberiségnek.

Az összejövetelnek továbbképző tanfolyam volt a hivatalos neve, de a tárgysorozattal jobban összhangban lett volna a lelkési értekezlet v. konferencia elnevezés. A továbbképző tanfolyam fogalma mindenesetre más, mint egyes elméleti vagy gyakorlati irányú tárgyak felett folytatott eszmecsere.

Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy az összejövetelt, a három napi gyűlésezés és azzal járó költekezés hiábavaló lett volna, sőt örvendünk, hogy ott lehettünk, mert legjobb meggyőződésünk szerint a fáradságot és önkéntes költekezé- t sokszorosán felülmulja értékben az a szellemi haszon, melyet magukkal vittek a jelenlevők s melynek áldásos hatása nem maradhat el egész egyházunkra.

Úgy tetszik nekünk, hogy ez összejövetellel olyan munka indult meg egyházunkban, mely egy kis kitartással a szemlélődő unitáriusmust alkotó erővé változtathatja s hallgatagságából kiragadva, figyelmet keltő életfolyamattá teheti.

Kovács Lajosnak a bevezető istentisztelettel kapcsolatban elsangzott öntudat-ébresztésre szánt szavai figyelmet keltettek. Komoly tanulmány volt Zoltán Sándornak Dávid Ferenc hitfelfogásáról a „Rövid magyarázat“ alapján írt elmélkedése. Bárka Józsefnek az unitárius irodalmi kör szervezésére és missió irodalmunkra vonatkozó viszonyainkkal és érdekeinkkel számotvető szép dolgozata tettekre ösztönözött sokakat: hatása alatt fölébrett az adakozó kedv, a teremtő akarat. Sándor Jánosnak az egyházi énekügy egységes rendezését hangsúlyozó okos utmutatásait mindenki a legnagyobb ilismeréssel hallgatta. Benczédi Pálnak az elleni vallásoktatásra, nyári vasárnapi tanításra s egész ifjuságunk gondozására irányuló körültekintő tanulmánya és tervezete komoly vitatkozásra adott alkalmat. Dr. Kiss Eleknek a népies gyakorlati bibliamagyarázatról tartott ujszellemű, mégis olyan természetes irányú, megkapóan logikus, lelkes szabed előadását, szinte szokatlanul kitiüntető elismerés kísérte. S azok az elhatározások, melyek az egyes előadások és hozzászólások nyomán támadtak a lelkekben, azt sejtetik, hogy az unitárius papság is az öntudatos munka barázdájába állott hite, vallása, egyháza s egész jövője érdekében.

A felolvasások bizonyára jönni fognak lapjainkban mielőbb.

Ez összejövetel áldásos eredmények bízató ígérétét rejti magában. Az unitárius hiteszme fejlődése kibontakozóban van. Az unitárius irodalmi kör szervezése beindult s a lelkes szívvel össze-

adott pár ezer korona remélhető növekedésével, tetteket követelő valósulása el nem maradhat. Az ifjuság céltudatosabb nevelésére több gond lesz fordítva. Az egységes énekeskönyv kiadása sokáig nem késhetik. A népies gyakorlati bibliamagyarázat kézikönyve a legrövidebb idő alatt új, modern felfogással megszületik. Mert ez összejövetelek ismétlődni fognak s a meggyújtott tűz tovább lobog.

Első és második nap délután templomi istentisztelet is volt. Első nap Csiki Gébor kolozsvári lelkész ifjui lelkesedéssel és komoly tudással mutatott rá az eszmény és erő szükségyszerű együttmunkálására. Második nap Úrmösi József hsztpáli lelkész szokatlan irányu prédikálásával kissé megzavarta a többség lelkét. A hazafiság és nemzetköziség össz. egyeztetését sehogysem tudtuk megérteni, annál kevésbé magunkévá tenni. Amint egyik kartársunk találóan mondta, beszéde hatása alatt a lelki megerősödés helyett inkább ingadozni kezdtünk. Ez volt az egyellen zavaró momentum az emelkedett hangulatban. De a következő nap annál lelkesebben üditett fel, amikor dr. Kiss Eleknek, e sokat ígérő ifju embernek tartalmi-
lag is megkapó lelkes előadása még jobban megerősítette bennünk a tudatot, hogy a nemzetköziségnél vannak szentebb eszményeink, melyekért tenni, áldozni, dolgozni elsőrangu kötelességünk.

Lapunk érdemes szerkesztőjének, dr. Boros Györgynek tervbe-
vett előadása, más irányu elfoglaltsága miatt sajnálatunkra el-
maradt.

Hálás köszönet a székelykereszturi gimnázium igazgatójának és tanári karának minden irányu támogatásáért s a kifejezett együtt-
érzésért.

Jelen Volt.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

222. Megjött a három kettős szám foglalója is. Mintha össze beszéltek volna a pályát kezdő ifjak. A megelőző számban közölt három jeles ifju után nyomban bekopogtatott **Váry Vilma** okleveles gyógyszerész Nyíregyházáról. Ismerjük pályája kezdetének sok nehézségét. Jól esik látnunk, hogy megemlékezik nemes szívü jól-
tevő keresztanyjáról: „A jó Isten végtelen kegyelme megadta örnem azt a lelki örömet, hogy régi óhajomnak és kedves kötelességemnek eleget tehetek. A D. F. E. alapító tagjai sorába kívánok lépni. Sziveskedjenek azt feledhetetlen jó keresztmamámm és nevelőanyám nevére, mint *Sinczky Julia emlékalapot* elhelyezni.“ A jó tett jutalma lelki öröm.

223—224. Isten szereti a jó kedvü adakozókat, mert ő maga kifogyhatatlan a jóságban és irgalomban. Tordai ügyvéd, de a

háboruban vitézkedő százados dr. Balogh György már korábban (134.) szíves volt megindítani alapítványát. Most egyszerre kettőt juttat hozzánk: **Almási Ferenc** toroczkói takarékpénztári igazgató 100 kor.-ját és a maga 100 kor.-náját.

„Mind a két adomány az igaz keresztény szeretet érzetével küldetik.“ Az első az Almási család nevében a második **Balogh Józsefné Borbély Judith** (224.) nevében.

225. A *gyermeki hálnak* és kegyeletnek sok szép példáját soroltuk fel, de mégis különös jó érzéssel töltötte el keblünket a **Lengyel Ferencné Varga Ilka** urnő (Piski) alapítványa: „*Varga Zsigmond unitárius lelkész és neje Lőrinczy Lidia* édes apám és édes Anyám nevére, kedves boldogult szülőim emlékökre.“ Varga Zsigmond Brassainak egyik kedvelt tanítványa, a Vasárnapi Ujság kezelője volt. Érdekes ember, érdekes élete és egyénisége lebeg lelki szemünk előtt. Nagy számu gyermeket növelt fel s papi karunknak nevezetes tagja volt. Mindig az önálló és szabadelvi gondolkozás jellemezte. Ő volt az a — talán egyetlen pap — aki „az egy igaz Isten nevében“ keresztelte az unitárius kisdedeket. Jól esik visszagondolnunk arra a kedves jó papra, aki a kereszturi kis diák legatust nagy pénteken báránnyussal böjtösített ebéddel traktálta meg négy szem bözött.

Az ifjúságban bizunk. Övé a jövő. De a bizalomra bizonyos föltételek szükségesek. Ha nincs érzéke az ifjunak a szép, a jó, a tiszta, a nemes iránt, a jövő eljöhét, de nem lesz köszönet benne. A mi kis unitárius társadalmunk — szerencsére — mindig meg volt áldva olyan jeles ifjakkal, akik magok elébe nagy és virágzó jövődöt rajzoltak. A „jövendősök“ már jelemesekké nőttek és ugy is dolgoznak. Nem megyünk messze bizonyítékokért. Ma három ifjúsági szép adat került kezünkre. **Kócs András** nem régen kezdő joggyakornok, nagy szükségében, — melyik székely ifju nem jut ily helyzetbe — igénybe vette a D. F. E. segélyét. Körjegyző lett. Rendes fizetéshez jutott és első gondja volt, hogy meghálálja az egyhori jót. 226-ik örökös alapítónk lett. Szép! — Ifj. báró **Daniel Lajos** a katonai élettől kapott gazdasági szabadságát arra használta föl, hogy az őt oly nagyszerű kitartással és ügyességgel helyettesítő kedves feleségeért beküldötte hozzánk az örökös alapítói díjat: 227. ifj. **Báró Daniel Lajosné Gyöngyössy Berta**. Ezt el sem könyvelhettük volt még, bekopogtatott a kolozsi kis gyülekezet céltudatos vezére, Kiss Sándor azzal az örömhírrrel, hogy a Kolozsvári D. F. ifj. egyesület is örökös alapítónk lett egy korán elhunyt leány tagtárs **Kutos Klára emlékére** (228), aki egyszerű leány létére kitünően végezte a polgári leányiskola három osztályát, szorgalmával, szép magaviseletével jó példát mutatott kartársainak.

8 uj örökös alapítót mutatunk be most a nyári évszak

kezdetén. Jó aratás, kellemes fölbuzdulás. Lehetetlen, hogy ne has-
son meg másokat, mindenkit.

248. K. Weress László és felesége **K. Nagy Berta** házasa-
ságuknak 25-ik évfordulóját azzal is megkívánták ünnepelni, hogy
a Dávid Ferenc-Egyet örökös alapítói közé beléptek. Csöndes, bol-
dog életük folyásának ezen a szép megállóján meleg üdvözléssel
köszöntjük. Kivánságuk szerint a 248. szám alá iktattuk, mert okunk
van hinni, hogy nem sokáig marad betöltetlen a köztük és az elöt-
tük járók közötti űr.

Gvidó Béla esperes immár 30 éves pap. Ezt a ténykörül-
ményt a küüllői egyházkör fölhasználta tiszteletének és nagyra-
becsülésének ünnepélyes kifejezésére februárban tartott rk. köz-
gyűlésén. Szép és meleg beszédek hangzottak el a kör, az egyház-
község és tisztelői részéről. Nevét egy tekintélyes (2000 K) alapít-
vánnyal örököltette meg a kör egyházközségei és tagjai adományá-
ból. Mi is üdvözlöttük és e helyről is köszöntjük megérdemelt
tisztelettel.

Szentkirályi Ferencz a székelykereszturi főgymnázium
f. ü. gondnoka, nyug. honvédeztredes elhunyt jun. 4-én 63 éves
korában. A nagy háboru áldozatának mondhatjuk őt is. Nyugalmát
azonnal felbehagyta és szolgálatra jelentkezett mihelyt a háboru
kitört. Egyházunk vesztesége igen nagy, mert ő a szker. főgymná-
ziumnak lelkes és odaadó f. ü. gondnoka volt. Az új épület mun-
kálatai alatt sokat s mindig lelkes odaadással fáradozott. Egyhá-
házunknak nagy vesztesége, a családjának mély bánata.

Unitárius leányotthon lenni fog. Az előkészítő tanácsko-
zások már régóta folynak, de a lakbérleti háborus intézkedések
rendkívül megnehezítik a megoldást. Hogy mily égető szükséglet
pótolna, mutatja az, hogy immár több alapítvány érkezett erre a
célra. A Haller Rudolfnééről (1000 K) mult számunkbn emlékez-
tünk meg. *Péter* Sándor, ez a maecenás pap, aki ha oly gazdag
volna vagyonban, mint lélekben, minden intézményünket fölvrágoz-
tatná, erre is ezer kor. alapítványt tett, a küüllői egyházkör Gvidó
Béla esperes tiszteletére 2000 kor. Amit ily lelkek mozzognak élő
lény az!

Az ipar föllendülését várjuk. Hisszük, hogy a háboru után a
magyar ipar ismét forrása lesz sok ezer ember boldogulásának.
A mezei gazdaság sokat nyer ha terményeinket itthon föltudjuk
dolgozni iparilag és nem küldjük külföldre, hogy onnan méreg
drágán visszavásároljuk. Értelmes, ügyes tanulóink közül máris
sokan léptek az ipari pályára. Közelebrül egyik lelkészünk két
gimnazista öcsését adta be Kolozsvárt egy jómodu kerékgyártóhoz.

A tordai székely iparos inasotthon ügye szerencsésen ha-

lad előre s ha a mostani súlyos viszonyok valami váratlan meglepetést nem teremtenek, a I. év őszén már meg is nyílik. Egyh. főjegyzőafia eljárt Budapesten az illetékes miniszteriumokban. Halékonyan támogatta a tordai főispánné gr. Bethlen Sándorné és a kolozsvári keresk. és iparkamara titkára dr. Balázs Gyula. Az iparra előjegyzett hadi árvákról tudósítást vár főjegyző aa. a lelkeszekből már érdekeltektől.

Székelyszentmihály leányifjusága, május 12-én, műsoros estélyét összekötött tánemulatságot rendezett. Az estélyt ugy anyagiilag, mint erkölcsileg jól sikerült. 524 kor. összbeyételből 300 koronát juttathattunk a háboruban elesett tanítók özvegyainek és árváinak javára. Ez alkalommal felőlfizettek: özv. Miklós Györgyné 3 kor., Ambrus Domokos 2 kor., Benkő András 1 kor., Katona József lelkész 7 aor., Bratán Ilona tanítónő 1 kor., Osváth Áron jegyző 7 kor., Pap Lajosné 3 kor., és Deák Miklós lelkész 16 koronát. Hálás köszönet a felőlfizetőknak.

Kádár Balázs tanító.

Az egylet pénztárába a folyó évi május 1-től tagsági és előfizetői díjat fizettek: Vass Zsigmond. Nagy József Kolozsvár, 1918-ra, Létay László Temesvár, 1917—18-ra, dr. Sükösd Zsigmond Tp. 422. 1918—1921-re, özv. Kádár Jánosné Szászváros. Csifó Salamon, Csifó Salamonné, Csiki Gábor, dr. Gál Kelemen, Farkas Vilmos, Hidegh Mihály, Hidegh Mihályné. Kelemen Lajos, Kozma Ferenc, dr. Költő Gábor, Müller Gyula, Somlyai Mihály, Ürmösi Károly, Ürmösi Károlyné, Ütő Lajos, Vári Albert, dr. Varga Béla, Végh Mihály, Unitárius Kollégium Könyvtára Kolozsvár, Fizáry Alajos Keszthely, Hosszu Elek Marosludas, Tóth Mihály Kolozsvár, 1918-ra, Szirmai Oszkárné Budapest 1912—1918-ra, Pálfi Samu Szalárdtelep, Incze Dániel Tarcasfalva, Kovács Sándor Nagysármás, Csehi Árpád Tp. 290., Tóth István 51. gy.-ezr. Pataky András önkéntes, Fazakas Lajos hadnagy, Lőrinczy Dénes, Szász Mihály hadnagyok 1918-ra, Csegezi Tamás Ádám 1913—1916-ra, Kisfaludi Zsigmond Temesvár 1914—1917-re, Nagy Gergely Sepsiszentgyörgy, özv. Raffaj Domokosné Székelykeresztur, Izsáky Antalné Dés, Fekete Domokos Dicsőszentmárton, Orbán István Budapest 1918-ra.

Alapítói díjban fizettek: Kovács József Kolozsvár, 10 K., Váry Vilma Sinczy Julia emlékére 100 K, Almásy Ferenc Torockó, 100 K, Balogh Jánosné, Borbély Judith Torockó 100 K, Veress László és neje Kolozsvár, 100 K, Lengyel Ferencné sz. Varga Ilka, Varga Zsigmond unit. lelkész és neje Lőrinczy Lidia emlékére, 100 K, özv. Raffaj Domokosné, 300 K, Kolozsi D. F. Ifjusági Egylet, 100

K, Kócs András Felsőszék, 50 K, Ifj. br. Daniel Lajosné Tarcsafalva, 100 K.

Az udvarhelyköri fiókegylet pénztárába fizettek: Unitárius Egyházközség, Ajtai János, Ajtai Jánosné, Péterfi Aron, Péterfi Aronné, Vajda Antal, Hermann Józsefné, Tary Sándorné, Nők Szövetsége, Győrffi Erzsike, Rácz Péter, Józsa Dénes Homoródmalmás, Unitárius Egyházközség, Máthé Mihály, Bedő Albert, Máthé Mihályné, Bedő Albertné Homoródkeményfalva, Unitárius Egyházközség, Zoltán Sándor, Dombi János, id. Győrffy István Homoródszentmárton. Unitárius Egyházközség, Barabás András, Péter Ödön Gyepes, Unitárius Egyházközség, Sándor Gergely, Sándor Mózes, Bálint Balázs, özv. Tóth Károlyné Kénos, Unitárius Egyházközség, Bölöny Vilmos, Ambrus Pál, Papp László, Rákóczi Károlyné Székelyudvarhely, Unitárius Egyházközség, Báró József, Báró Józsefné Muzsna, Unitárius Egyházközség, Ébert András, Ébert Andrásné, Barabás Vilmos, Barabás Vilmosné, Győrffi Mariska, Unger Tibor Székelyderzs. Unitárius Egyházközség, Ürmösi József, Ürmösi Józsefné, Tamás Aron, Pálfi Akos, Bencze Gábor, Bencze Gáborné Homoródszentpál, Unitárius Egyházközség, Kádár Lajos, Kádár Lajosné, Gergely Mózes, Szathmári Ferenc Abásfalva, Unitárius Egyházközség, Vári Domokos, Deák Lajos Lókod, Unitárius Egyházközség, Gál József Recsenyéd. Unitárius Egyházközség, Sigmond József, Márkos András, Sigmond Józsefné Homoródjánosfalva. Barra Sándor Homoróddaróc. Simonffy Tamásné Kaca. Kiss György, Benedek Mózes Homoródjánosfalva. Unitárius Egyházközség, Péter Sándor, Péter Sándorné, Bartalis Márton, Máthé Lajos Városfalva, Unitárius Egyházközség, Bedő Miklós, Bedő Miklósné, Nagy Gyula, Székely Miklós Homoródszentpéter. Unitárius Egyházközség, Bálint Ödön, Bálint Ödömmé, Barabás Dénesné, Kelemen Lajos, Pálffy Géza, Pálffy Gázáné Karácsonyfalva. Unitárius Egyházközség, Dimén Gergely, Máthé János, Máthé Jánosné, Telecsér Lukács, özv. Balázs Jánosné, Kiss Károly, Kiss Károlyné, Kisgyörgy Sándor, Kisgyörgy Sándorné, özv. Kiss Jenőné, Kisgyörgy Zsuzsa Vargyas. Unitárius Egyházközség, Benczédi Pál, Benedek Andás, Péter József, özv. Pálhegyi Pálné Homoródujfalu. Unitárius Egyházközség, Pál Ferenc, Pál Ferencné, Bedő József, Egyed Albert, Benedek Imréné, Agyagássy Sándorné, Szakáts Miklósné, Pál János, Máthé István, Vass Albert, Bekő Mihály Oklánd, 1918-ra.

A katonák emlékalapjára ajánlékozott Fazakas Lajos és Lőrincy Dénes 5 K. Az árvák alapjára Csehi Árpád 8 K. Fogadják az egylet köszönetét.

Kolozsvár, 1918. június hó.

Gálfi Lőrinc pénztárnok.

